

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 11

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 1826 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 7-noyabrda ruxsat etildi.*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessor
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. profesor
Musayeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dotsenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dotsenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Kopak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dotsenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Hakimov Nazar Hakimovich, PhD in Philology, Professor.

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Buzrukhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay – Doctor of Economic Sciences, Professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich – Doctor of Technical Sciences, Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich – Doctor of Philosophy, Professor at TSUE
Isakov Janabay Yakubbayevich – Doctor of Philosophy, Professor at TSUE
Xalikov Suyun Ravshanovich – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor at TSUA
Rustamov Ilhomiddin – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor at Fergana State University
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich – Doctor of Philosophy, Associate Professor at TSUE
Kamilova Iroda Xusniddinovna – Doctor of Philosophy, Associate Professor at TSUE
G'afurov Doniyor Orifovich – Doctor of Philosophy (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich – Doctor of Philosophy (PhD), Associate Professor at Alfraganus University
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich – Doctor of Philosophy (PhD), Associate Professor at TSUE
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi – Doctor of Philosophy, Associate Professor at TSUE
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna – Senior Lecturer at TSUE
Babayeva Zuhra Yuldashevna – Independent Researcher at TSUE

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Iqtisodiyotning pul mablag'lari bilan ta'minlanganlik darajasini oshirish yo'llari.....	16
Sindarov Sherzod Egamberdiyevich, Yusupov Muxammadali Soxib o'g'li	
Driving economic growth through service exports.....	20
Rahimov Eshmurod Normuradovich	
Raqamli transformatsiya sharoitida jamoat tashkilotlarini boshqarishni takomillashtirishda jahon tajribasi.....	27
Raxmonov Abduxalil Rasulovich	
Raqamli marketing va mijozlar bilan ishlashning yangi usullari.....	31
Ummatov Avaz Muydinovich	
Soliq tushumlarini shakllantirish ko'rsatkichlari asosida soliq salohiyatini baholash usullari	35
Jo'raev Husan	
Bevosita soliqqa tortish darajasini ko'paytirish omillari.....	41
Qodirov Baxodir Qudratovich	
Tijorat banklarining xo'jalik subyektlari bilan amalga oshiriladigan muddatli valyuta operatsiyalarini rivojlantirish	47
Ibodullaeva Ma'rifat To'lqin qizi	
Tovarlarning monopol yuqori (past) narxlarini aniqlashni takomillashtirish masalalari.....	52
Mingboev Asqar Qandaharovich	
Bojxona faoliyatini transformatsiyalashda innovatsion boshqaruvni takomillashtirishga oid xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	59
Ro'ziboyev Muhiddin Xushnudovich	
Harnessing foreign direct investment for sustainable economic growth in Central Asia: policy challenges and opportunities.....	63
Mukhammedova Azizakhon Ikromjon kizi	
Mintaqa innovatsion faoliyatida tavakkalchilikni boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari.....	68
Sapayeva N.K.	
Examining Uzbekistan's foreign trade indicators	72
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
Yo'l bo'yidagi xizmat ko'rsatish infratuzilmasini baholash: xizmat sifati va transport xavfsizligini oshirish.....	78
Egamberduyev Odil Buriboyevich	
Роль инноваций в гибком управлении проектами.....	82
Касимова Наима Жахангировна	
Sug'urta bozorini tartibga solishni takomillashtirish yo'llari.....	87
Tursunova Maftuna Agzamovna	
Mintaqada turizm sohasini rivojlantirishda madaniy turizm resurslarining o'rni va roli	91
Ro'zmetov Baxodir Shomurotovich	
Sug'urta kompaniyalarining kapital bozorida emission faolligini oshirishning iqtisodiy asoslari	97
Shodmonova Munisa Nizamjon qizi	
Korxonaning tashqi bozorga chiqishida marketing strategiyasining samaradorligini baholash.....	104
Akramov Bo'ribek Faxriddin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalar innovatsion faoliyatini boshqarish	110
Saipova Dilnoza Shuxratovna	
Xalqaro standartlar asosida kapital qo'yilmalar hisobini takomillashtirish.....	114
Egamberdieva Salima Rayimovna, Bozorov Yashnarbek Xayrulla o'g'li	
Investitsiyalar samaradorligini baholash va ularga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	120
Jo'raev Paxlavonjon Usarovich	
Soliq qarzдорliklarini yuzaga kelishining ilmiy nazariy asoslari tadqiqi	127
Ostonaqulov Alisher Abdurashidovich	

Korxonalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlash va ularga imtiyozlar berishni takomillashtirish masalalari.....	132
Z.T. Mirzayev	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalarda raqamli marketingning ahamiyati.....	139
M.Vohobjonova	
Положение электронной коммерции на международном и национальном уровнях	142
Абдуганиев Учкун Хабибулла угли, Орифбоев Озод Азатович	
Korporativ resurslardan samarali foydalanish orqali kichik biznes subyektlarini barqaror rivojlantirish va samaradorligini oshirish.....	148
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna	
Qishloq xo'jaligida kartoshka ishlab chiqarish funksiyasi.....	151
Avazmurodov Islom Nusratullo o'g'li, Muratov Shukrullo Abduraimovich	
Tovar-moddiy resurslar harakati bo'yicha logistik muammolar va ularni bartaraf etishning samarali yechimlari	155
Sherzod Xolmurodovich Pardayev	
Ta'lim va ilm-fan sohasida inson kapitali konsepsiyasining amalga oshish bosqichlari yo'nalishlari.....	159
Nasretdinova Aziza Adxamjonovna , Bozarov Elyor Boboqulovich	
Влияние цифровой валюты центральных банков (CBDC) на международную торговлю и финансовые отношения: Анализ и перспективы	164
Номозали Хайдаров	
Raqamli transformatsiya va tadbirkorlik: kichik biznes uchun yangi imkoniyatlar va chora-tadbirlar	167
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich, TDIU magistranti	
O'zbekiston respublikasida aholini samarali ish bilan ta'minlash istiqbollari.....	172
Raxmatullayeva Shahnoza Xamidovna, Sadriddinova Sevinchxon Sadriddin qizi	
Aylanma mablag'lar aylanuvchanligini tezlashtirishning asosiy yo'llari	179
Fayziyev Oybek Raximovich	
Mintaqada to'qimachilik sanoatining iqtisodiy holati tahlili (Xorazm viloyati misolida)	185
Xudoyorova M.O	
Мировой опыт стратегического управления финансовыми ресурсами акционерных обществ.....	190
Абдалиев Айдос Бахтиярович	
Sug'urta faoliyatida axborot jarayonlarini vtomatlashtirishning nazariy asoslari.....	196
Shakirov O'tkirbek Taxirovich	
Yerlardan maqsadli foydalanishni aniqlash uslubi.....	199
Yunusov Begench Mavlanberdievich	
Iqtisodiyotda real sektorning ahamiyati va uning rivojlanishi.....	204
Amirqulov Umarali Akram o'g'li	
Yashil iqtisodiyotni baholash amaliyoti va indikatorlari	208
Feruza Raxmatova Yusupjanovna	
O'zbekistonda korxonalarni boshqarishda raqamli texnologiyalardan qo'llash yo'nalishlari	213
Qo'chqorov Tohir Safarovich, To'ychiyev Akmaljon Abdulatif o'g'li	
Agroklasterning tadbirkorlikni rivojlantirishdagi ahamiyati	219
Qurbonov Alisher Boboqulovich	
"Yashil" Iqtisodiyotni rivojlantirishda turizmga investitsiyalarning roli.....	224
Azimov Olimjon Orifovich	
Raqamli texnologiyalar asosida aholini ro'yxatga olish jarayonlarini samarali tashkil etish	236
Annazarova Barno Rustamovna	
Qishloq xo'jaligida sug'oriladigan yerlar unumdorligini oshirishni iqtisodiy rag'batlantirishning dolzarb masalalari.....	242
Isaxanov Muslimjon Ma'rifjon o'g'li	

Logistika va uning sanoat mahsulot ishlab chiqarish tannarxiga ta'sirini kamaytirish	246
Zokirjonov Asadbek Otabek o'g'li	
Sug'urta kampaniyalari moliyaviy risklarini baholash	249
Baymuratova Gulirayxon Tursunbaevna	
Tadbirkorlik salohiyati tushunchasining rivojlanish bosqichlari	255
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Qishloqlarning resurs salohiyati iqtisodiy kategoriya va iqtisodiyotning agrar sektorini rivojlantirishning zaruriy sharti sifatida	260
Tursunpo'latov Farxodjon Xoshimjon o'g'li	
Kommunal xizmatlarni rivojlantirishda xorij tajribasidan foydalanish	265
Mardanova Mohidil Otabek qizi	
Analysis of factors affecting the sustainable development of transport networks in Khorezm	269
Karimboev Dilshod Davronbek o'g'li	
Tijorat banklari moliyaviy boshqaruv tizimini tashkiliy mexanizmini takomillashtirish	274
Lutfullo Xalimovich Qadirov	
Использование социальных сетей как инструмента маркетинга для фермеров	278
Назарова Гулрух Умаржонова	
O'zbekiston transport-logistika tizimida logistika samaradorligi indeksi (LPI) va uning tadbirkorlik subyektlari faoliyatidagi ahamiyati	283
Ismoilov Narimonjon No'monjon o'g'li	
Davlat maqsadli dasturlarini imtiyozli kreditlash tizimining mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishidagi o'rni	287
Shodiyev Shuhrat Sunnat o'g'li	
O'zbekistonda potensial YaIM.ning ekonometrik tahlili	293
Djabbarov Raximjon Abdullaevich	
Tibbiyot muassasalarini kafolatlangan tibbiy xizmatlar paketi asosida moliyalashtirish tizimini takomillashtirish masalalari	298
Muxammadiev Ramz Zoirjon o'g'li	
Стратегии развития медицинских организаций в Узбекистане	313
Ислombек Умиров	
Kambag'allikka qarshi kurashning falsafiy va ijtimoiy asoslari: Tarixiy tahlil	321
Iloxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Innovatsion loyihalar va startaplarni moliyalashtirishda venchur fondlarining ahamiyati	329
Atamuradov Sherzod Akramovich	
Reforms in higher education institutions of the republic of uzbekistan	334
Gafurov Anvar Bazarbayevich	
Namangan viloyati qurilish materiallari ishlab chiqarish korxonalarining faoliyati samaradorligini ta'minlash holati va tahlili	343
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li	
Increasing the innovation potential of construction materials industry enterprises	350
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
Jahon savdo tashkiloti doirasida to'qimachilik mahsulotlarining xalqaro savdosi	356
Nurboev Jaloliddin Mamadiyevich, Abduvohidov Behzod	
Farg'ona vodiysida turizm xizmatlarining rivojlanish tendensiyalari tahlili	361
Mamatqulov Zarifbek Sharifjonovich	
Qishloq xo'jaligida investitsiya faoliyatini moliyalashtirishni takomillashtirish chora-tadbirlari	366
Ko'chqarov Fayzullo Abdujabborovich	
Tarkibiy o'zgarishlar sharoitlarida xo'jalik yurituvchi subyektlarda investitsiyalarni faollashtirish	376
M.J.Nabiyeva	
O'zbekistonda aholi omonatlari va ularni kafolatlash tizimi	382
Xakimov Zohid Norbo'tayevich	

Взаимодействие образования и бизнеса с элементами дуального образования	389
Баходурова Сулхия Азизхожаевна, Акрамова Зарринадон Башировна, Ли Марина Рудольфовна, Ромашкин Роман Анатольевич, Мухтарова Доната Равшанбековна	
О'zbekistonda yashirin iqtisodiyot darajasini qisqartirishda samarali yondoshuv.....	396
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
To'qimachilik sanoati korxonalarida innovatsion rivojlanish strategiyalarini takomillashtirish zaruriyati.....	403
Sarimsaqov Doniyor Xomidovich	
Xorazm viloyatida hududiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasini baholash	409
Madraximov Kaxramon Egamberganovich	
O'zbekistonda aholini uy-joy bilan ta'minlashdagi murakkabliklar va ularning yechimlari.....	414
Xannarov Komiljon Karimovich	
Elektron hukumatdan smart hukumatga	419
Abidov Abdujabbar Abduxamidovich	
Tadbirkorlik va kichik biznesni rivojlanishi va samaradorligining nazariy-uslubiy asoslar	426
Axatova Shahnoza	
O'zbekistonda banklar faoliyatini tartibga solishning zamonaviy mexanizmlari	432
Abdullaev Suyun Artikovich	
Raqamli transformatsiya va hududlarning inklyuziv iqtisodiy o'sishini ta'minlash yo'llari.....	436
Zokirova Bahora Zokir qizi	
Market research strategies in the global tech industry: a comparative study of apple, samsung, and huawei	440
Abbos Ruzmamatov	
Strategic analysis of innovation development in manufacturing enterprises: approaches, challenges, and future perspectives.....	444
Musayeva Shoirazimovna	
Kichik biznes subyektlarini raqobatbardoshligini oshirishda moliyalashtirish texnologiyasi	452
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Boshqarish jarayonlarini samaradorligini oshirish orqali iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash	459
Xo'jamurodov Asqarjon Jalolovich, Usmonov Suxrob Zayniddin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyotda axborot texnologiyalarining o'rni: amalga oshirish imkoniyatlari va kelajak istiqbollari	469
Kurbanov Farrux Uktamovich	
Kichik biznes uchun investitsion muhit jozibadorligining ko'rsatkichlari tahlili	469
Jurayev Elyorbek Sobirjon o'g'li, Nabiyeva Muhabbat Djabirxonovna	
Fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishda inflyatsiya ko'rsatkichining ekonometrik tahlili	475
Hakimov Hakimjon Abdullo o'g'li	
Bandlikni ta'minlashning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish	479
Karimjonov Muhammadrasul To'liqinjon o'g'li	
O'zbekiston mintaqalarida turizmni rivojlantirishni boshqarishda davlat-xususiy sherikligi mexanizmidan foydalanishning konseptual modelini ishlab chiqish	485
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
O'zbekiston mintaqalarida turizmni rivojlantirishni boshqarishda davlat-xususiy sherikligi mexanizmidan foydalanishning konseptual modelini ishlab chiqish	485
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
Аутсорсинг и рост сферы услуг: воздействие на занятость (практика США)	494
Назаров Зиёвуддин Шарофиддинович	
Restoran xizmatlari sohasi ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini oshirishda marketingning zamonaviy konsepsiyalarini qo'llash.....	501
Ibodov Kamoliddin Mamatqulovich	
The revenue manager in the hospitality industry	507
Kalandarova Gulnoza	

Davlat moliyaviy nazoratini joriy etilishi bo'yicha ayrim xorijiy davlatlar tajribalari	510
B.Turabov	
Barqaror rivojlanishni ta'minlashning hududiy xususiyatlari.....	517
Baxtiyorova Dildora	
Elektr energiyasi samaradorligini yaxshilashga innovatsion va strategik yondashuvlar.....	521
Doliyev Shoxabbos Qulmurot o'g'li	
Don maxsulotlari sifat ko'rsatkichlariga sovuq konditsionerlash tizimini samaradorligini tahlil qilish	525
Yusupov Azamat Alijonovich, Akramova Gulhayo Abidovna	
O'zbekistonda tijorat banklarini rivojlantirish va transformatsiya qilish istiqbollari	532
Mutalova Mohira	
Optimizing crisis-handling mechanisms in commercial banks	537
Muydinov Muhammadsardor Abdukayum ugli	
Ochiq bank (open banking) faoliyatining xalqaro tajribasi va o'zbekistonda qo'llanilishi	541
Xoshimov Elmurod Abdusattorovich, Abduvahobov Shohruh Xolmo'min o'g'li	
Mikrosug'urtaning kichik biznes risklarini sug'urtalashning innovatsion mexanizmi sifatidagi ahamiyati.....	549
Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich	
Agroklastarlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	553
Topildiev Soxibjon Raximjonovich, Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna	
Econometric analysis and adjustment of agricultural production processes.....	563
Makhambetova Uringul	
The importance of investing investment in fixed capital.....	568
Sindarov Sherzod Egamberdiyevich, Ruzimatov Sanjarbek Qosimjon ugli	
Kichik biznes iqtisodiy samaradorligini oshirishda kasanachilik va mahalliy yetkazib beruvchilarni rivojlantirish	573
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlari bozorining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati	577
Zaidov Islom Ibragimjonovich	
Respublika iqtisodiyotining innovatsion salohiyati va undan foydalanish.....	583
Olchinboyev Otabek Abdusamad o'g'li	
Математическое моделирование забойки при использовании вв с экспоненциальным внешнем воздействием	587
Джураева Нодира Мурадуллаевна	
Kichik biznes subyektlari faoliyatini moliyaviy ta'minoti masalalari.....	593
Aymurzaeva Gulnaz Puxarbaevna	
Logistika harajatlarini optimallashtirish shartlari.....	598
N.B. Shanazarova	
G'o'zaning yangi tizmalari tolasining sifat ko'rsatkichlari	603
X.A.Boltabaev, X.A.Mamadjonov	
Aholi turmush darajasi baholashda daromadlarning ahamiyati	607
Tursunov Farxod Baxodir o'g'li, Qambarov Bahriddin Panji o'g'li	
Xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining nazariy va normativ-huquqiy asoslari.....	618
Ametova Nasiba Danilovna	
Nodavlat notijorat tashkilotlar boshqaruvida zaifliklar	622
Odilbekova Dilnoza Murataliyevna	
Respublika iqtisodiyotida oziq-ovqat sanoatini rivojlanish tendensiyalari	626
Baxritdinov Sherzodbek Bahodirovich	
Qurilish materiallari sanoati korxonalari raqobatbardoshligini oshirishning xorijiy ilg'or davlatlar tajribasi.....	631
Qaxxorov Shoxruxbek Shavkatjon o'g'li	
Порядок аудита лизинговых операций.....	636
Турсунов Улугбек Сативолдиевич	

Fond bozorida aksiyalar muomalasi tahlili.....	641
Quvondiqov Muhammad Quvondiqovich	
Низкоуглеродное развитие: ключевой фактор устойчивого развития в узбекистане и мировом контексте.....	646
Исламов Шохзод Шухрат ўғли	
Устойчивое управление ресурсами: роль государственного управления, квоты на природные ресурсы и производительности энергии.....	653
Ибрагимов Захид Тахирович	
Milliy iqtisodiyotda sanoat korxonalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash va rivojlantirish usullari.....	661
Yuldashev Fozil Turapovich	
Food security problems.....	667
Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li	
Waste management in the dairy industry.....	669
Shukurov Izzatullo Khikmatullaevich	
Sanoat korxonalariga kiritilgan investitsiyalar samaradorligining ilmiy-nazariy asoslari.....	675
Feruz Hojiqulova Dona qizi	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini eksport salohiyatini oshirishda vujudga kelayotgan muammolar va ularning yechimlari.....	683
Yuldasheva Dildora Kamiljan qizi	
O'zbekistonda budjet tashkilotlarida moliyaviy nazoratini olib borishning ustuvor yo'llari.....	687
Alxanova Feruz Faxritdinovna	
O'zbekistonda davlat xaridlari tizimini takomillashtirish.....	691
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich, Mamasoliev Abrorbek Abdug'ani o'g'li	
Kichik tadbirkorlik tarkibiy tuzilmasi takomillashuvida tarmoq bo'yicha ixtisoslashuv jarayonlarining ahamiyati va ularning rivojlanganlik darajasiga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.....	696
Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich	
Raqamli platformalar orqali yashil mahsulotlar va xizmatlarni rivojlantirish.....	709
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna	
Development and practical application of financial security indicators at the regional level: The case of Uzbekistan.....	715
Elmurodov Shohzod Shavkatovich	
Boshqaruv psixologiyasining terminologik tahlili va semantik xususiyatlari.....	720
Norboyeva Dilafruza Jumaqulovna	
Mintaqa ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga kiritilgan investitsiyalarning iqtisodiy-statistik tahlili.....	724
Tursunpulat Davronovich Maxmudov	
Paxta-to'qimachilik klasterlar mahsulotlar eksportini motivatsiyalash mexanizmini takomillashtirish.....	730
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirish huquqiy kafolatlari.....	735
Usmonov Shavkatjon Shukurovich	
Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning amaliy jihatlari.....	744
Muslitdinov Nodir Xojievich	
Korxonalarda qayta tiklanuvchi energiya manbalarini joriy etish sharoitida strategik loyixa boshqaruvi.....	750
Orifali Samandarovich Tursunov, Xalilov Jaxangir Jalolovich	
Globallashuv sharoitida jahon iqtisodiyoti va xalqaro fond bozori holati tahlili.....	756
Shamsiev O'ktam Sayfitdinovich	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini innovasion faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash yo'llari.....	764
Shaniyazova Zamira Oralbaevna	

Raqamli transformasiya jarayonlarining bank xizmatlari sifati va xavfsizligini oshirishga ta'siri.....	772
Qodirov Bekzod Xushnud o'g'li	
Tijorat banklari ipoteka xizmatini raqamlashtirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	776
Jabbarov Majidbek Erzodovich	
Fermer xo'jaliklari faoliyati samaradorligini statistik usullarda baholash.....	780
Murodov Jahongir Choriyevich	
Sanoat korxonalarida moliyaviy barqarorlik, ularni hisoblash va oshirish yo'llari.....	784
Makhkamova Shakhruza Bahodir qizi	
O'zbekistonda tadbirkorlik salohiyatini rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar.....	788
G'ofurjon Shermatov G'ulamovich, Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tannarxni pasaytirishda ish vaqtdan samarali foydalanish va mehnat sig'imi tahlili.....	794
Xamidova S.Ya.	
Umumta'lim muassasalari xarajatlarini moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirish.....	799
Ummatov Avaz Muydinovich	
O'zbekiston respublikasi qishloq xo'jaligi tarmog'idagi tarkibiy-tuzilmaviy o'zgarishlarni statistik baholash.....	803
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
Measures for the development of tourism infrastructure in Uzbekistan.....	813
Khallieva Nargiza Rozikovna	
Turizmda raqamli texnologiyalarni qo'llash bo'yicha jaxon tajribasi.....	820
Jalolov Otabek Oybek o'g'li	
Формирование страхового бизнеса как стратегического сектора экономики.....	826
Тулаев Дилшод Юсуфович	
Особенности использования инструментов монетарной политики в зарубежных странах.....	831
Шомуродов Равшан Турсункулович	
Некоторые аспекты технологического развития в современной экономике.....	839
Ахмедов К.	
Формирование конкурентоспособных профессионалов для рынка.....	842
Ишимбаев Рафаэль Наильевич	
Влияние инвестиций на оценку эффективности использования интеллектуального капитала.....	848
Муртазаев Ардашер Зафар угли	
Navoiy viloyatida kichik biznes faoliyatini rivojlantirish holatini statistik bashorat qilish.....	853
Xushvaqova Durdona Islom qizi	
Foreign trade liberalization and its impact on a country's economic growth (in the case of countries).....	860
Sirajiddinov Nishanbay, Norkobilov Akobir	
Samarqand viloyati xizmat ko'rsatish sohasida kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyatining rivojlanish holati tahlili.....	871
Umirov Islombek Furkatovich, Ozodxonov Islombek Zarifxon o'g'li, Turaqulov Ulug'bek Shovkat o'g'li	
O'zbekistonning jahon savdo tashkilotiga qoshilishi natijasida xom ashyolar importining yengillashishi va mahsulotga ketadigan xarajatlarning kamayishi masalalari.....	880
Z.K. Xashimova	
Yengil sanoat korxonalarining samaradorligini ekonometrik modellashtirish.....	885
Musurmonova Mahbuba Omonovna	
Yuqori malakali kadrlar tayyorlash samaradorligi iqtisodiy-statistik tahlili.....	892
Zaripova Mukaddas Djumayozovna	
Xususiy kredit – kreditning zamonaviy turi sifatida.....	902
Sharbat Abdullaeva, Abdullaev Sardor Atxam o'g'li	

Jahon iqtisodiyotida yuzaga kelgan megatrendlarning o'zbekistonning tashqi savdo munosabatlariga ta'siri.....	907
Yangibaeva Dilafuz Polat qizi	
Issues of reflection of financial results in reports and improvement of audit	912
Muhammedova Dilfuza Anvarovna, Shukurov Farrux Shuxrat o'g'li	
Paxta-to'qimachilik klasterlar mahsulotlar eksportini motivatsiyalash mexanizmini takomillashtirish.....	918
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Mamlakatimizda uy xo'jaliklari iqtisodiy faolligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari	918
Abdullayev S.A.	
Etnografik turizm samaradorligini oshirishda xorij tajribasini qo'llash	922
Xakimov Dilyor Zafarovich	
Davlat muassasalarida inson resurslaridan foydalanish samaradorligining statistik tadqiqi	930
Xusanova Muxsina Kasimovna	
Raqamli marketing va barqaror strategiyalar orqali mintaqaviy investitsiyaviy jozibadorlikni oshirish: AHP asosidagi tahlil.....	937
Xolmurotova Diyoraxon Ibragimovna	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy salohiyatni rivojlantirishda qo'laniladigan strategiyalar	943
Turaboyev Ibroxim Ismoil o'g'li	
Innovatsion faoliyatni rivojlantirishning davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi.....	948
Maxmudov Abrorxon Axmadxonovich	
Issues of strategic planning in industrial enterprises.....	952
Ibragimov Isroil Usmanovich	
Sanoat korxonalarida tejamkor texnologiyalarni joriy qilishning iqtisodiy samaradorligi.....	958
Xakimov Umarxon Rustamjon o'g'li	
Цифровая экономика: концептуальные основы и ее влияние на трансформация рынка труда.....	962
Магруппов Азиз Юлдашевич	
Taraqqiyot strategiyasi va ma'muriy islohotlarning keyingi bosqichlari.....	971
Abdulla Abdulkadirov	
Экономический эффект от внедрения международных образовательных стандартов в узбекистане	977
Олимова Бахора Шухратовна	
Ijtimoiy xizmatlar sohasini rivojlanish tendentsiyalari va davlat-xususiy sherikligini samarali shakllantirish mexanizmlari	981
Y.M.Xalikov	
Qurilish materiallari ishlab chiqarilishida kimyo sanoatining o'rni	988
Usmanov Baxtiyor Xusanboyevich	
Hududiy sanoatni rivojlantirishning ahamiyati va uning salohiyatini belgilovchi omillar	994
Choriyev Tolib A'zamovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida banklar faoliyatini innovatsion rivojlantirishning institutsional asoslari.....	999
Qosimova Mohigul Abduhamidovna	
Tasvirlarni intellektuallashtirishda filtrlash jarayoni va baholash algoritmlari	1004
Norboyeva Nafisa	
Model of application of the integrated report on the organisation's human capital in management accounting	1009
Ochilov Olmos Ikrom ugli	
To'qimachilik tarmog'ini iqtisodiy rivojlantirishda asosiy ko'rsatkichlarini modellashtirish va prognozlash yo'nalishlari.....	1018
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
O'zbekiston-Yaponiya yashil iqtisodiyoti sharoitida turizm soxasi bo'yicha xamkorlik.....	1023
Dadaxanov Shuxrat Abdumalikovich	

Изменение климата и зеленая экономика: стратегии и меры в узбекистане	1027
Хусайнов Равшан Рахимович, Ибрагимова Камола Саидбариевна	
O'zbekiston Respublikasining barqaror rivojlanishi: investisiya faoliyatining ustuvor yo'nalishlari	1033
Ochilov Akram Odilovich, Rahmonova Durdona Hasan qizi	
Xalqaro standartlar asosida ishlab chiqarish xarajatlarini hisobga olish	1040
Xamidova S.Y.	
Tijorat banklari tomonidan aholiga ko'rsatiladigan xizmatlarni takomillashtirish.....	1040
Rajabov S.	
Проблемы микрокредитования малого бизнеса и кредитная поддержка частного предпринимательства в республике Узбекистан	1045
Сохибов Ж.Т.	
Эмоциональный интеллект и его влияние на эффективность принятия решений лидерами.....	1049
Юлдашева Камола Касымджановна	
Sanoat korxonalarini investitsion jozibadorligini aniqlash usullari	1055
Anafiyayev Abdurashid Mamasidiqovich	
Tijorat banklari investitsion jozibadorligini oshirishda dividend siyosatining o'rni.....	1060
Azimjon Abdiraxmonov	
Mahalliy soliqlar va ularning iqtisodiy ahamiyati, soliq bazasini kengaytirish va soliq madaniyatini oshirishning nazariy asoslari	1065
Ravshanov Xurshid Akramovich	
Banklar samaradorligi va kapital yetarliclik ko'rsatkichi riski o'rtasidagi bog'liqlik tahlili.....	1069
Xoldorov Sardor Umarovich	
Управление процессом снижения трансакционных издержек в условиях экологизации экономики	1075
Ходжаева Нодирахон Абдурашидовна	
Oziq-ovqat mahsulotlari bozorida yashil marketing strategiyasini qo'llash.....	1078
Po'latova Shahnoza Abdirashitovna	
Agriculture cooperative models	1082
Qo'ldosheva Gulnozaxon Shukurjon qizi	
Iqtisodiy mutanosiblik va uni ta'minlashning ayrim nazariy masalalari.....	1086
Murtazayev Isabek Bazarbayevich	
Biohududlar yashil maqsadlarga erishish yo'lidagi ahamiyati	1094
Galimova Firuza, Dexkanova Nilufar	
MDH mintaqasida transport sohasidagi hamkorlikni rivojlantirishda EOII transport integratsiyasining tashqi omillari va xavflari.....	1099
Xo'jayev Fazliddin Elmurodovich	
O'zbekistonda kichik biznes subyektlarining eksport faoliyatini moliyalashtirish mexanizmlari	1103
Abdumo'minov Axrorjon Axatjonovich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda transport tizimini o'rni	1107
Abduraxmanova Muqaddas Toxtasinovna	
Korxonada marketingning strategik ahamiyati	1113
Egamberdiyev Muzaffar	
Jismoniy shaxslarni kreditlash jarayonlarini takomillashtirish.....	1116
Jurayeva Sevara Zakirovna	
Assessing the effects of GDP expansion on environmental degradation in uzbekistan	1122
Muhammad Eid Balbaa	
Innovation jarayonlarni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy jihatlari.....	1132
To'g'onov Ibrohimxo'ja Otaxo'ja o'gli	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasida nomoddiy aktivlar hisobi va uni takomillashtirish masalalari	1137
Ishankulov Izzatilla Nurillayevich	

The impact of agricultural production on food security in Uzbekistan in the coming years.....	1142
Saydullayev Abbos, Khudoyberdiyev Diyorbek	
Mintaqaviy agrosanoat majmuasida klasterlashning holatini o'rganish va baholashga ilmiy-uslubiy yondashuvlarni tizimlashtirish.....	1148
A.Ch.Boboyev, M.O.Shamsiyeva	
Hududiy barqaror rivojlanishning nazariy asoslari.....	1153
Nazarov Nazirjon Narzilloevich, Umarov Oqil Omiljonovich	
“Asosiy kapitalning iqtisodiy mohiyati, uni tashkil etish va moliyalashtirishning nazariy asoslari”	1158
Zoxidov Tohirjon Mirzfar o'g'li	
Асимптотические свойства момента останковки в последовательном оценивании	1162
Турсунов Гафур Таирович	
Qimmatli qog'orlar bozorini raqamlashtirishda tijorat banklarining o'rni.....	1169
Abdukayumov Abduvaxid Abduvasikovich	
Tijorat banklari tomonidan to'lovga layoqatlilikni baholashning o'ziga xos xususiyatlari	1175
Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o'g'li	
Цифровые технологии как драйверы улучшения финансовой оценки предприятий.....	1181
Юсупов Файзулла Якубович	
Qishloq xo'jaligi samaradorligini oshirishda logistikaning zaruriyati va ilmiy asoslari.....	1190
Abdirashidov Temurbek Abdirashid o'g'li	
To'qimachilik sanoati tarmog'ida innovatsion klasterlarni boshqarish mexanizmi	1194
Muminova Elnorakhon Abduakrimovna	
Milliy iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirish asosida barqaror iqtisodiy o'sishni taminlash	1201
Fayzieva Nilufar Shuxrat qizi	
Пути совершенствования практики управления государственным внешним долгом.....	1206
Бобаккулов Тулкин Ибодуллаевич, Расулова Саида Талатовна	
Moliyaviy pufak xavfi indeksi va uni tijorat banklari faoliyatiga ta'sirini baholash	1210
Botirov Islombek Ulug'bek o'g'li	
Ta'lim oluvchilar kognitiv faolligini rivojlanishiga ta'sir etuvchi o'ziga xos jihatlari.....	1215
Panjiyev Maqsud Aliqulovich	
O'zbekistonda tarmoqlararo klasterlar samaradorligini baholashning o'ziga xos xususiyatlari	1219
Sharipova Zulayho Abdirimovna	
Пути развития фондового рынка на основе цифровых технологий.....	1124
Шукурова Луиза Баратовна, Эшдавлатов Боймурод Соатович	
Riskka asoslangan ichki audit o'tkazishning iqtisodiy mazmuni hamda tashkil etish muammolari	1228
Asfandiyorova Shakina Rustam qizi	
Anoat klasterlarining shakllanishi va rivojlanishi	1231
Saidaxmedov Nemat Hamidovich	
Servis sohasida kichik korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish va ularning mezonlari	1237
Umirov Islombek Furkatovich, Xurramov Shohjahon Abror o'g'li, Muhammadiyev Humoyun Omon o'g'li, Nishonov Ayubxon Isroiljon o'g'li	
Raqamli texnologiyalarning agrar soha rivojiga ta'siri: xorij tajribasi.....	1244
Mambetnazarov Bakhit Bisenbayevich	
Sog'lomlashtirish turizmi faoliyatining boshqaruv samaradorligi: boshqaruv strategiyasi va uning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari	1248
G'ofurov Azizbek Umarjonovich	
O'zbekiston Respublikasida yuk avtomobillari transport xizmatlari ko'rsatish tizimini rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari.....	1253
Ishonkulova Feruza Asatovna	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish – yuqori iqtisodiy o'sish omili sifatida	1257
Muminova Elnorakhon Abduakrimovna, Jo'rayev Asadbek Anvarjon o'g'li	

Korxonalar daromadiga ta'sir qiluvchi risklarni boshqarish asoslarini takomillashtirish	1263
Sa'dullayev Oybek Turdiali o'g'li	
Aholini ish bilan ta'minlashning ijtimoiy – iqtisodiy va huquqiy mexanizmlarini takomillashtirish	1268
Zufarova Gulmira Abduxalilovna	
Strategik menejment yondashuvlari asosida oliy ta'lim tizimi boshqaruvining xorijiy davlatlar tajribasi.....	1272
Avezova Shaxnoza Maxmudjonovna, Po'lotov Shoxrux Shavkatovich	
Uzoq muddatli aktivlarga amortizatsiya hisoblash usullari.....	1278
Xamdamova Ra'no Bahodir qizi, Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va uning afzalliklari.....	1284
Mirzarayimova Feruza Zokirjon qizi, Levakov Izzatulla Nematillayevich	
Tijorat banklarining aktiv operatsiyalari risklarini ekonometrik baholash.....	1288
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Mechanisms of production management within the framework of the strategy of Uzbekistan	1293
Ziyayeva M.M.	
Sustainable development priorities and ensuring environmental sustainability: prospects for Uzbekistan.....	1297
Seitova Leila Pulatovna	
Davlat dasturlarining ijrosi samaradorligini oshirishda samaradorlik auditining rolini oshirish istiqbollari.....	1303
Behzod Shamsiddinovich Mirzoev	
Mintaqa xalq hunarmandchilikni rivojlantirish orqali aholi bandligini ta'minlashning tahlili.....	1310
Norqobilova Feruza Abduhomidovna	
Qoraqalpog'iston respublikasida turistik xizmatlar bozorini rivojlantirishning iqtisodiy ahamiyati.....	1314
Kusekeev Bayram Kallibekovich	
Korxonalarda kadrlar siyosati va mehnatni tashkil etish.....	1319
Obidxonov Javoxirxon Avaxonovich	
Qoraqalpog'iston Respublikasi sharoitida kunjut yetishtirishni ekonometrik modellashtirish va iqtisodiy samaradorligini oshirish istiqbollari.....	1324
Otemisov Sharapat Jangabayevich	
Mamlakat iqtisodiy xavfsizligini taminlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'rni (O'zbekiston Respublikasi misolida).....	1332
Hamidov Mahmudjon Abdug'affor o'g'li, Mamasoliyeva Maktuba Axmadullayevna	
Pul aylanmasi mexanizmini amaliy asoslarini takomillashtirish.....	1338
Gadoyev So'hrob Jumakulovich	
Inson kapitali iqtisodiy kategoriya sifatida mohiyatini va unda ta'limni o'rni.....	1345
Abduraxmanov Kamoliddin Batirovich	
The role of introduction of the concept "economic production" in industrial enterprises in the development of small business.....	1351
Kamilova Anora Nasirovna	
O'zbekistonda vakolatli iqtisodiy operatorlar faoliyatini tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish	1355
Yo'ldoshev Jasurbek Baxtiyor o'g'li	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida kichik sanoat zonalari faoliyati samaradorligini baholashning ilmiy-uslubiy asoslari.....	1360
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillaevich	
Qoraqalpog'iston respublikasida turizmni rivojlantirishning zamonaviy imkoniyatlari	1364
Isakov Janabay Yakirbaevich	
Investitsion salohiyat tushunchasi va uni boshqarishning zarurligi	1375
To'raev Jasurali To'raevich	
Samarali boshqaruv strategiyalarini shakllantirishda energiya sarfini optimallashtirish usullari	1379
Xamdamova Gavxar Absamatovna	

Banklarga zamonaviy xizmat turlarini joriy etishda infratuzilmaning roli	1385
Umarova Malika Baxtiyarovna	
Turistik korxonalar raqobatbardoshligi mohiyati	1391
Mahamadova Muslimaxon Muzaffar qizi	
Tijorat banklarida innovasion faoliyatni rivojlantirish strategiyasining asosiy yo'nalishlari	1394
Rahmanov Zafar Yashinovich	
O'zbekiston yashil iqtisodiyotga o'tish yo'lida: barqaror rivojlanish va energiya samaradorligi.....	1398
Nabiyev Olimjon Abdusalomovich	
Ishsizlikda gender tengsizligini aniqlash metodologiyasini takomillashtirish	1403
Oxunova Oygul Usmonjon qizi	
“O'zbekneftgaz” AJ korxonalariga kiritilayotgan investisiyalarning iqtisodiy ko'rsatkichlarini tahlili	1409
Yuldoshev Sobir Fayzullaevich	
Сотрудничество таможи с промышленностью: новый взгляд на обеспечение глобальной безопасности и экономической стабильности	1414
Муратова Шохиста Ниматуллаевна	
Agrar sohada kadrlar salohiyatining ishlab chiqarish samaradorligiga ta'siri	1420
Boltayev Nazarbek Narzullayevich	
Влияние туризма на рост экспорта текстильной продукции	1426
Сулейманова Шоира Алавхановна	
Moliyaviy tizimda xavfsizlikni ta'minlash amaliyotini takomillashtirish masalalari.....	1432
Akbarov Behzodxon Ulug'bek o'g'li	
The revenue manager in the hospitality industry	1441
Kalandarova Gulnoza	
The improvement of funding business operations for the local enterprises in the Republic of Uzbekistan through issuing financial securities by means of the Tashkent Stock Exchange.....	1445
Abduganiev Abdulaziz	
Milliy iqtisodiyotimizga qimmatli qog'ozlar bozori orqali investitsiyalarni jalb etish yo'llari.....	1449
Rahimov Jasur To'liqin o'g'li	
O'zbekiston turizm industriyasida ekoturizm iyerarxiyasi: yuqori iqtisodiyot – jamoaga asoslangan ekologik tiklanish.....	1454
Vayskulov Ramazon, Xushvaqto'v Ramziddin, Turayev Javohir	
Роль и значение сферы туризма в переходе к зеленой экономике в Республике Узбекистан.....	1459
Саломов Фаррух Комил Угли	
Tijorat banklari rahbarlarining iqtisodiy komretentligini shakllantirish va xodimlarini boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari.....	1464
Nigmatova Gulnora Nurxanbetovna	
Обесценение активов по МСФО	1469
Якубова Дилфуза Тургуновна	
Barqaror raqamli turizmning rivojlanish modellari: zamonaviy yondashuvlar va istiqbolli strategiyalar	1474
Shirinova Madina Murod qizi, Kaxorov Azamat Abdulloyevich	
Tadbirkorlik faoliyati iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	1481
Akbarov Abdulhamid Akmal o'g'li, Ahrorqulov Jonibek Otabek o'g'li	
Turkiy davlatlar tashkilotining iqtisodiy salohiyati	1486
Abduraxmonov Farxod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalarida mahsulotlar eksportining iqtisodiy mexanizmlari va xorijiy tajribasi	1491
Akramova Zuhraxon Baxtiyorjon qizi	
Paxta tozalash korxonalarida pnevmotransport tizimida paxta xomashyosining shikastlanishini aniqlovchi qurilmaning matematik model asosida amaliy tadqiq etish	1496
Boltabayev Bekzod Egamberdiyevich	

Inklyuziv turizm destinatsiyalarini shakllantirishning institutsional asoslari va boshqaruv modellari	1502
Bekzod Sherzodovich Sharipov	
Ishsizlarni rasmiy ish bilan bandligini ta'minlashning yangi usullarini ishlab chiqish imkoniyatlari.....	1509
Farhod Bagibekovich Xalimbetov	
Mintaqa investitsion jozibadorligiga ta'sir etuvchi omillarni sotsiologik o'rganish va baholash	1513
J.A.Ismatullaev, A.Q.Do'lanov	
Marketingda sun'iy intellektdan foydalanish samaradorligi.....	1519
Tohirov Sharofiddin Utkir O'g'li, Umarov Abdulaziz Abdulatib o'g'li, Yuldashev Abduxakim Abdukarimovich	
Davlat xaridlari tizimi shaffofligini oshirish orqali tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash yo'nalishlari.....	1523
O'roqov Uchqun Yunusovich, Hayitmurodov Samarbek Sanjar o'g'li	
Raqamli yevro va uning rivojlanish bosqichlari	1528
Tursunova I.X, Alimardonov E.D	
O'zbekistonda barqaror biznesni rivojlantirish.....	1531
Nuraliyeva Komila	
Rivojlangan mamlakatlarda investitsiyalarni jalb qilish – iqtisodiy taraqqiyotning muhim omili.....	1536
Maxmudxodjaev Avaz Yunusjonovich	
O'zini o'zi band qilishni soliqlar vositasida tartibga solish va rag'batlantirishni takomillashtirish masalalari	1540
Ruziev G'anisher Usarovich	
Роль цифровой трансформации в развитии человеческого капитала: новые возможности для узбекистана	1547
Джультатова Светлана Рахматовна	
Sug'urtada anderrayting xizmatini tashkil etishni nazariy asoslari	1554
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
Экономическая эффективность оценки жилой недвижимости.....	1559
Суюнов Бехзод Абдумаджитович	
Klaster korxonalariga investitsiyalarni jalb etish	1563
Karimova Nilufar Sadriiddin qizi	
Оценка способности отраслей легкой промышленности региона сохранять устойчивость в условиях конкурентной борьбы.....	1567
Рахмонов Хуршид Хайриiddinovich	
Investitsiya loyihalari samaradorligini baholash va monitoringini tashkil etish yo'nalishlari	1574
Ochildiyeva Naima Mengziya qizi, Ollokulova Feruza Mansurovna	
Integratsiya va ekologik maqsadlar: iqtisodiy hamkorlik va barqaror rivojlanish orasidagi bog'liqlik tahlili.....	1579
Akmal Alisher O'g'li Abdujabborov	
Buxoro shahri mehmonxonalarida inklyuziv turizm uchun yaratilgan shart-sharoitlar va ularni rivojlantirish yo'nalishlari	1583
Abror Turobovich Jo'rayev, Istamxo'ja Olimovich Davronov	
Real sektor korxonalarida mahsulot tannarxini tahlil qilish va uni minimallashtirish.....	1588
Xudoyqulov Iloxom Jovmart o'g'li	
The main role of electronic document exchange technologies in the digitization of the economy in Uzbekistan and their development directions.....	1593
Sherali Toshniyozov	
Prospects of digital bank development in Uzbekistan.....	1598
Ziyadullayev Zuxriddin	
O'zbekiston Respublikasining innovatsion ko'rsatkichlarini korrelyatsion regression taxlili	1603
Abdullayev Bahodir Abdug'afarovich	

Innovasion boshqaruvning ilg'or xorijiy tajribalari.....	1611
Yusupova Jamila Karamatdinovna	
Biriktirilgan va tartibga soluvchi soliqlarning muvofiqligini ta'minlash orqali mahalliy budjetlar moliyaviy barqarorligini ta'minlash mexanizmini takomillashtirish.....	1615
Turolova Nigora Xolmurod qizi	
Nonparametric sequential point estimation of an unknown characteristic function.....	1621
Rakhimova Gulnoza Gafurovna	
Оценка потенциала инноваций и цифровизации для повышения конкурентоспособности газовой отрасли в Узбекистане	1629
Хамитов Фахри Махмуд угли	
Aksiyadorlik jamiyatlarida soliqlarni rejalashtirish metodologiyasining bazaviy komponentlarini baholash.....	1634
Shernayev Akbar Aqmirzayevich	
Mahalliy budjetlarning moliyaviy faoliyatini amalga oshirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	1639
Inogamov Xayot Ilyasovich	
Oliy ta'lim myassasalarida innovasion menejment strategiyalarini ishlab chiqish va joriy etishning nazariy asoslari.....	1644
Pulatova Dildora	
ECG signallarini tahlil qilish uchun yangi texnikalar.....	1649
Uzoqov Farxod G'afforovich	
Neft shlamlaridan iqtisodiy samarador ikkilamchi xom ashyo olishning tahlili.....	1657
Ochilov Abduraxim Abdurasulovich, O'rinov Xurshidjon Xayriddin o'g'li, Uzakbaev Kamal Axmet uli	
Oilaviy tadbirkorlik va hunarmandchilikni mahallalarda yuritilish holati.....	1662
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna	
Tadbirkorlik subyektlarini innovatsion faoliyatini rag'batlantirish va rivojlantirish.....	1666
Daniyarov Kuatbay Dauirxanovich	
Korxonalar raqobatbardoshligini baholash.....	1670
Jalilov Bahrom Sotiboldiyevich	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliq mexanizmlari orqali rag'batlantirishning amaliy jihatlari	1674
Ergashev Otamurod Tashtemirovich	
Qurilish sanoati korxonalarida boshqaruvning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	1679
Utarov Doniyorbek G'ayratbek o'g'li, Saidov Mash'al Samadovich	
Barqaror rivojlanish va mintaqalar ijtimoiy-ekologik holati bilan bog'liq tahlillar	1683
Komilova Nilufar Karshiboyevna	
Стратегическое планирование и прогнозирование экономики Узбекистана.....	1692
Тохиоров Талъат Олимжонович	
Tijorat banklarini tizimi barqarorligi ta'minlovchi aktivlarining prognozi.....	1700
N.Q. Xolov	
Synthesizing System Analysis, Mathematical, and Econometric Modeling to Foster Sustainable Development and Environmental Preservation: A Pathway to Enhancing Happiness and Social Capital.....	1704
Ostonaqulova Gulsarakhon Mukhammadyoqub kizi	
Диверсификация услуг в сельской местности в условиях цифровой экономики	1711
Халимов Шахбоз Халимович	
Kavar (capparis spinosa L.) o'simligining rivojlanish davrlarini mevasining sifat ko'rsatkichlariga ta'siri.....	1716
Merganov Avazxon Turgunovich	
Содействие занятости в сельских районах в целях сокращения масштабов бедности.....	1719
Умирзокова Мухаббат Исмаджон кизи	
O'zbekistonda yo'llarning sifatini oshirgan holda investitsiyalarni jalb qilish asoslari	1723
Raximov Dilshodjon	
O'zbekistonda tadbirkorlikni innovatsion rivojlantirish holatining iqtisodiy tahlili	1727
Begmatova Shaxnoza Adxamovna	

Innovatsion faoliyatni moliyalashtirish.....	1736
Shamansurova Zilola Abduvahitovna	
Agrar sektorning iqtisodiyotda tutgan o'rnini va o'ziga xos jihatlari	1743
Utanov Bunyod Kuvandikovich	
O'zbekistonda ko'chmas mulk hamda baholash xizmatlari bozorining rivojlanish holati.....	1747
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich	
O'zbekistonning eksportga yo'naltirilgan tarmoqlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish yo'llari	1757
Saparbayev Abat Amanbayevich	
Asosiy vositalar holati tahlilining nazariy asoslarini muhim jihatlari.....	1761
Nurmanov Yarkin Anorboyevich	
Qamrov darajasi past bo'lgan hududlarda maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini moliyalashtirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	1765
Nasurova Kamolaxon Ravshanovna	
Aksiyadorlik jamiyatlarida qimmatli qog'ozlar auditini xalqaro standartlar asosida tekshirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	1771
Rashidov Abror Ro'zimurod o'g'li	
Turistik talablar kontekstida ovqatlantirish xizmatlarining diversifikatsiyasi.....	1775
Yaxshiyev Xusniddin Tolibovich	
Issues of implementation of international standards of environmental audit in practice	1780
Muxammadjanov Muzaffar Muxammadsolixovich	
Buxgalteriya hisobi milliy standartlarini xalqaro standartlar asosida takomillashtirishning iqtisodiyotimizdagi ahamiyati.....	1784
Narzullayeva Ozoda Qahramon qizi	
Sayyohlar uchun transport xizmatlarining sifat ko'rsatkichlarini baholash.....	1788
Vakilov Ruslan Tillabayevich	
Turistik xizmatlar subyektlari o'rtasidagi fuqarolik-huquqiy munosabatlarning huquqiy asoslari	1792
Sayfiddinov Sharofiddinxo'ja Najmiddin o'g'li	
Qishloq xo'jaligini tartibga solish va prognozlashda kompleks o'zgaruvchili modellardan foydalanish	1796
N.N.Ibragimov	
Korxonalarda ekologik iste'molchilarning xatti-harakatlarini o'rganish.....	1803
Rahmatov Dilshod Sheramat o'g'li	
Improving the international production efficiency of industrial enterprises	1808
Baxanurov Oqil Odil o'g'li, Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi	
Raqamli bank xizmatlarida sun'iy intellektdan foydalanishning istiqbollari va xavfsizlik masalalari.....	1816
Erdonayev Aliqul Halimovich	
Erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarini rivojlantirish masalalari	1821
Muxiddinov Mo'minjon Shavqiddin o'g'li	

ERKIN IQTISODIY ZONALARDA LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI

Muxiddinov Mo'minjon Shavqiddin o'g'li

Samarqand iqtisodiyot va servis institut, mustaqil izlanuvchisii
muminjon.mukhiddinov@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarini rivojlantirish holatini o'rganish va ularni raqamli texnologiyalarni qo'llash orqali rivojlantirish masalalari yoritilgan. Maqolada xalqaro logistika samaradorlik indeksi (LPI) metodologiyasining moslashtirilgan varianti asosida O'zbekistondagi erkin iqtisodiy zonalarning rivojlanish holati bo'yicha lokal tahlillar amalga oshirilgan. Logistika samaradorlik indeksi (LPI) tizimi asosida tavsiflovchi va GAP tahlilini birlashtirgan keng qamrovli metodologiyadan foydalanib, bir nechta erkin iqtisodiy zonalarda bo'yicha oltita asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari baholangan. Ushbu tadqiqot natijasidan kelib chiqib, erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarini rivojlantirish yo'nalishlarini aniqlab olish mumkin.

Kalit so'zlar: erkin iqtisodiy zonalarda, logistika xizmatlari, raqamli transformatsiya, logistika samaradorlik indeksi (LPI), GAP tahlili, IoT texnologiyalari, sun'iy intellekt, modulli ombor tizimlari, ta'minot zanjiri, eksport logistikasi.

Abstract: This article examines the state of development of logistics services in free economic zones and their development through the use of digital technologies. The article conducts local analyses of the state of development of free economic zones in Uzbekistan based on an adapted version of the international Logistics Performance Index (LPI) methodology. Using a comprehensive methodology based on the Logistics Performance Index (LPI) system, which combines descriptive and GAP analysis, six key performance indicators were assessed for several free economic zones. Based on the results of this study, it is possible to identify areas for the development of logistics services in free economic zones.

Key words: free economic zones, logistics services, digital transformation, logistics performance index (LPI), GAP analysis, IoT technologies, artificial intelligence, modular warehouse systems, supply chain, export logistics.

Аннотация: В данной статье рассматривается состояние развития логистических услуг в свободных экономических зонах и их развитие посредством использования цифровых технологий. В статье проводится локальный анализ состояния развития свободных экономических зон Узбекистана на основе адаптированной версии международной методологии индекса эффективности логистики (LPI). Используя комплексную методологию, основанную на системе индекса эффективности логистики (LPI), сочетающую описательный и GAP-анализ, была проведена оценка шести ключевых показателей эффективности для нескольких свободных экономических зон. По результатам данного исследования можно определить направления развития логистических услуг в свободных экономических зонах.

Ключевые слова: свободные экономические зоны, логистические услуги, цифровая трансформация, индекс эффективности логистики (LPI), GAP-анализ, технологии Интернета вещей, искусственный интеллект, модульные складские системы, цепочка поставок, экспортная логистика.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotining globalashuvi va xalqaro savdo hajmlarining tez sur'atlarda o'sishi sharoitida logistika xizmatlarining samaradorligi milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omillardan biriga aylanib bormoqda. O'zbekistonda ham logistika xizmatlarini rivojlantirishga alohida e'tibor berilmoqda. "O'zbekiston-2030" strategiyasining 53-maqsadiga ko'ra "O'zbekiston Respublikasining global transport-logistika tarmoqlariga integratsiyasini chuqurlashtirish va milliy transport tizimining salohiyatini oshirish" belgilangan [1]. Bu belgilangan maqsad doirasida bir qator amaliy ishlar amalga oirilmoqda. Xususan, "Xitoy-Qirg'iziston-O'zbekiston" temiryo'li qurilishi boshlandi. Ushbu yo'nalish Xitoydan Qirg'izistonga, shuningdek, Markaziy Osiyo va Yaqin Sharq mamlakatlariga, jumladan, Turkiyaga va undan keyin Yevropa Ittifoqiga yuklarni yetkazib berishni ta'minlaydi. Loyiha mintaqalararo aloqalarni mustahkamlaydi, transport yo'nalishlarini diversifikatsiya qilishga va mintaqaning xalqaro transport-tranzit hab sifatidagi raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi. Shuningdek, "Termiz – Mozori-Sharif – Kobul – Peshovar" Transafg'on temiryo'lining texnik-

iqtisodiy asosini ishlab chiqish bo'yicha uch tomonlama hadli bitim imzolandi. O'rta (Transkasbiy) yo'lagi orqali yuk tashishni rivojlantirish bo'yicha O'zbekiston, Turkmaniston va Ozarbayjon davlatlari hamkorlikda qator kelishuvlarga erishishdi.

Ushbu global darajada amalga oshirilayotgan ishlar bevosita mamlakat ichki logistikasiga ham o'z ta'sirini o'tkazadi. Mamlakatda muhim logistika markazlarini tashkil etish, hududlarni logistika imkoniyatlaridan unumli foydalanish, ayniqsa, erkin iqtisodiy zonalarda logistika infratuzilmasini rivojlantirish dolzarb masalalardan hisoblanadi.

Zamonaviy bozor sharoitida erkin iqtisodiy zonalar mahalliy ishlab chiqarishni rivojlantirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va eksport salohiyatini kengaytirish jihatidan muhim rol o'ynaydi. Biroq, mamlakatimizda tashkil etilgan va faoliyat yuritayotgan erkin iqtisodiy zonalaridagi logistika xizmatlarining past samaradorligi va infratuzilmani yetarli darajada rivojlanmaganligi hududlardagi korxonalarining global ta'minot zanjirlariga to'liq integratsiyalashuviga to'sqinlik qilmoqda.

O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli iqtisodiy islohotlar va "O'zbekiston-2030" strategiyasida belgilangan maqsadlarga erishish uchun erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatini zamonaviy standartlar asosida tashkil etish dolzarb vazifalardan biridir. Xalqaro logistika samaradorlik indeksi (LPI) bo'yicha O'zbekiston 160 mamlakat orasida 118-o'rinni egallamoqda. Bu logistika sohasida jiddiy islohotlar zarurligini ko'rsatadi. Ayniqsa, erkin iqtisodiy zonalarda bojxona rasmiylashtiruv, yuk kuzatuv, ombor boshqaruvi va transport xizmatlarida kuzatilayotgan muammolar mahalliy ishlab chiqaruvchilarning eksport faoliyatini cheklaydi va umumiy iqtisodiy samaradorlikni pasaytiradi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarining hozirgi holatini kompleks tahlil qilish, mavjud muammolarni aniqlash va rivojlantirish yo'nalishlarini aniqlab olishdan iborat. Tadqiqot davomida xalqaro tajriba tahlili, deskriptiv va GAP tahlil usullaridan foydalangan holda mamlakatimizda faoliyat yuritayotgan iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarini rivojlantirishning amaliy yo'nalishlari taklif qilindi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarini rivojlantirish masalasini o'rganish uchun xalqaro va mahalliy ilmiy tadqiqotlarni tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu bo'limda Amerika, Yevropa, Osiyo va O'zbekiston olimlarining ilmiy ishlarini tahlil qilib, mavzu bo'yicha nazariy asoslarni shakllantirish maqsad qilingan.

Amerikalik olimlar L.Zhang hamda M.Cui tomonidan amalga oshirilgan tadqiqotlarda erkin iqtisodiy zonalarda logistika samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalarning rolini o'rganishgan. Mualliflar IoT sensorlari va sun'iy intellekt algoritmlarini qo'llash orqali ta'minot zanjirining shaffofligini 32% ga oshirish mumkinligini isbotlagan [2]. Ushbu tadqiqot erkin iqtisodiy zonalaridagi korxonalar uchun logistika xizmatini rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning ahamiyatini qanday darajada ekanligini ko'rsatib berishgan.

Xuddi shunday, S.H.Kim va R.Johnson kabi olimlar o'zlarining tadqiqotida erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarini klasterlashtirish strategiyasini tadqiq qilishgan. Ularning natijalariga ko'ra, logistika xizmatlarini markazlashtirish transportga sarflanadigan xarajatlarni 28% ga qisqartirish imkonini beradi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, erkin iqtisodiy zonalaridagi korxonalar o'rtasida hamkorlik logistika samaradorligini sezilarli darajada oshiradi [3].

A.Martinez hamda D.Williams tomonidan olib borilgan keng qamrovli tadqiqotlarida erkin iqtisodiy zonalarda logistika infratuzilmasini rivojlantirishning iqtisodiy o'sishga ta'sirini o'rganishgan [4]. Ularning tadqiqotlariga ko'ra, logistika infratuzilmasiga 1 dollar sarmoya kiritilganda 3,2 dollar iqtisodiy foyda olinadi. Bu tadqiqotda mualliflar logistika xizmatlarini rivojlantirish uchun kiritilgan investitsiyalarning yuqori rentabelligini asoslab berishgan.

H.Schmidt va K.Muller [5] Germaniyaning erkin iqtisodiy zonalarida olib borgan tadqiqotida zamonaviy omborxonalar boshqaruvi tizimlarining (WMS) logistika xizmatlari rivojlanishiga ta'sirini o'rganishgan. Ularning tadqiqotlariga ko'ra, WMS tizimlarini joriy etish zaxira boshqaruvidagi xatolarni 45% ga kamaytiradi va buyurtmalarni bajarish tezligini 38% ga oshiradi. Tadqiqot korxonalar uchun avtomatlashtirilgan tizimlarning muhimligini ko'rsatadi.

G.Rossi va L.Bianchi [6] Italiyaning erkin iqtisodiy zonalarida logistika xizmatlarini barqarorlashtirish yo'nalishlari bo'yicha tadqiqot olib borgan. Ularning tadqiqot natijalariga ko'ra yashil logistika texnologiyalarini qo'llash karbon chiqindilarini 35% ga kamaytiradi va uzoq muddatli istiqbolda xarajatlarni 22% ga qisqartiradi. Bu tadqiqot ekologik barqarorlik va iqtisodiy samaradorlikning birgalikda erishish imkoniyatini tasdiqlaydi.

H.Tanaka va M.Suzuki Yaponiyaning erkin iqtisodiy zonalarida logistika jarayonlarini optimallashtirish uchun "Just-in-Time" (JIT) metodologiyasining qo'llanilishini tadqiq qilishgan [7], [8]. Ularning olib borgan tadqiqotlariga ko'ra, JIT tizimini to'g'ri tatbiq etish zaxiralarni boshqarish bilan bog'liq bo'lgan xarajatlarni 40%

ga kamaytiradi va mahsulot aylanish tezligini 55% ga oshiradi. Tadqiqot erkin iqtisodiy zonalardagi korxonalar uchun JIT tizimining moslashtirilgan variantlarini taklif etadi.

A.Karimov va B.Usmanovlar tomonidan olib borilgan tadqiqotda O'zbekistondagi erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarining hozirgi holati va rivojlanish istiqbollari o'rganilgan. Ularning ta'kidlashicha, erkin iqtisodiy zonalardagi mahalliy korxonalarining logistika xarajatlarining umumiy xarajatlardagi ulushi 18-25% ni tashkil etadi. Bu ko'rsatkich xorijiy tajriba bilan taqqoslaganda 8-12% ga yuqoridir. [9].

Tahlil qilingan tadqiqotlar erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarini rivojlantirish uchun kompleks yondashuvning zarurligini ko'rsatadi. Raqamli texnologiyalar, klasterlashtirish strategiyalari, barqaror rivojlanish tamoyillari va mahalliy sharoitlarni hisobga olish logistika samaradorligini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda erkin iqtisodiy zonalardagi logistika xizmatlarining hozirgi holatini baholash va ularni rivojlantirish yo'nalishlarini aniqlash maqsad qilingan. Metodologik yondashuv sifatida deskriptiv tahlil va GAP (farq) tahlil usuli qo'llaniladi. Tahlil davomida Jahon banki tomonidan ishlab chiqilgan Logistics Performance Index (LPI) metodologiyasi mahalliy sharoitlarga moslashtirilib, logistika samaradorligini aniqlovchi oltita asosiy indikator (bojxona samaradorligi, infratuzilma sifati, tashish qulayligi, xizmat sifati, kuzatuv imkoniyati va ishonchlilik) bo'yicha ballik baholashlar asosida statistik tahlil olib boriladi. Deskriptiv yondashuv indikatorlarning o'rtacha baholari va standart og'ishlarini aniqlashga xizmat qilgan bo'lsa, GAP tahlili mavjud holat va ideal daraja (5 ball) o'rtasidagi tafovutni ko'rsatdi. Tahlil natijalaridan kelib chiqib, har bir indikator bo'yicha ustuvor islohot yo'nalishlari belgilanadi va ularni bartaraf etish bo'yicha ilg'or xalqaro tajriba asosida innovatsion texnologik yechimlar taklif qilinadi. Shuningdek, metodologiyada kompleks yondashuv qo'llanilib, sifatli tahlilni chuqurlashtirish uchun mavjud statistik ma'lumotlar, xalqaro tajriba va ekspert baholaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Erkin iqtisodiy zonalarning logistika xizmatlarini rivojlantirishda ularning amaldagi holatini chuqur tahlil qilish va mavjud kamchiliklarni aniqlash muhim o'rin tutadi. Shu maqsadda tadqiqot doirasida Xalqaro Logistika Samaradorlik Indeksi (LPI) metodologiyasidan moslashtirilgan holda O'zbekistonning erkin iqtisodiy zonalari bo'yicha lokal tahlil olib borildi. Tahlil oltita asosiy ko'rsatkich (bojxona, infratuzilma, transport, logistika sifati, kuzatib borish imkoniyati, yetkazib berish ishonchliligi) asosida amalga oshirildi.

1. Deskriptiv tahlil natijalari.

Tahlil natijalari erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarining mavjud holatini quyidagi asosiy ko'rsatkichlar orqali tavsiflaydi:

Har bir indikator bo'yicha 1 dan 5 gacha bo'lgan ballik tizimda o'rtacha baho aniqlanib, standart og'ishlar hisoblab chiqildi. Hisoblash quyidagi formulalar asosida bajarildi:

$$\bar{x} = \frac{\sum x_i}{n}, \sigma = \sqrt{\frac{\sum (\bar{x} - x)^2}{n}}$$

1-jadval. Erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlari rivojlanish holatining deskriptiv tahlil natijalari

Ko'rsatkich	O'rtacha ball (1–5)	Standart og'ish	Baholash
Bojxona rasmiylashtiruvining samaradorligi	2,7	±0,45	Past
Transport infratuzilmasi sifati	2,9	±0,51	Past
Xalqaro tashishning qulayligi	3,2	±0,38	O'rtacha
Logistika xizmatlari sifati va malakasi	2,8	±0,42	Past
Yuklarni kuzatish imkoniyati	2,6	±0,47	Past
Yetkazib berishdagi ishonchlilik	3,1	±0,41	O'rtacha

Yuqoridagi ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmati asosan past va o'rtacha samaradorlikni ko'rsatmoqda. Ayniqsa, bojxona jarayonlari, infratuzilma va kuzatuv imkoniyatlarida jiddiy muammolar mavjud.

2. GAP tahlili.

Deskriptiv tahlil natijalariga asoslanib, mavjud holat (real) va ideal holat (5 ballik maksimal model) o'rtasida tafovut aniqlanib, GAP tahlili o'tkazildi.

$$\text{GAP} = \text{Ideal ball} - \text{Real ball}$$

Ushbu tahlil shuni ko'rsatmoqdaki, eng katta tafovut "yuklarni kuzatish imkoniyati" (2,4) va "bojxona jarayonlari" (2,3) ko'rsatkichlarida kuzatilmoqda. Bu esa iqtisodiy zonalarida logistika samaradorligini oshirish uchun raqamli texnologiyalarni joriy etish, avtomatlashtirilgan bojxona tizimlari, GPS va QR-kodli kuzatuv platformalari kabi innovatsion yo'nalishlar zarurligini anglatadi.

2-jadval. Erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlari rivojlanish holatining GAP tahlil natijalari.

Ko'rsatkich	Mavjud holat (o'rtacha ball)	Ideal ball	Tafovut (GAP)	Ustuvorlik darajasi
Bojxona	2,7	5,0	2,3	Yuqori
Infratuzilma	2,9	5,0	2,1	Yuqori
Xalqaro tashish	3,2	5,0	1,8	O'rta
Logistika sifati	2,8	5,0	2,2	Yuqori
Kuzatuv imkoniyati	2,6	5,0	2,4	Juda yuqori
Yetkazib berish ishonchligi	3,1	5,0	1,9	O'rta

Tahlillar natijasida aniqlangan tafovutlar asosida erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarini rivojlantirish bo'yicha quyidagi innovatsion yo'nalishlarni taklif qilmoqdamiz:

Birinchi, avtomatlashtirilgan bojxona tizimlari, ya'ni "One Window" tizimi – bojxona rasmiylashtiruv, litsenziyalash, sertifikatlash kabi jarayonlarni yagona elektron platforma orqali boshqarish imkonini beruvchi raqamli tizimdir. Tizimda import/eksport qiluvchi kompaniyalar barcha zarur hujjatlarni onlayn topshiradi. Davlat organlari esa ushbu ma'lumotlarga avtomatik kirib, real vaqt rejimida javob beradi. Agarda biz bu tizimni yo'lga qo'ysak ko'p bosqichli byurokratiya, hujjatlarni takroran taqdim etish, kechikkan ruxsatnomalar va inson omilidan kelib chiqadigan subyektivlik kabi muammolarni ma'lum miqdorda kamaytirish imkoniga ega bo'lamiz.

Bunga real misol sifatida Singapurning "TradeNet" nomli One Window tizimi orqali bojxona rasmiylashtiruv va sertifikatlarni o'rtacha 15 daqiqada yakunlashi hamda Qozog'istonning "Single Window for Export-Import Operations" loyihasi orqali 70 dan ortiq xizmatlarni birlashtirganligini keltirishimiz mumkin.

"One Window" tizimini joriy etish uchun davlat organlari (bojxona, veterinariya, ekologiya, transport) o'rtasida tizimli integratsiya olib borish lozim. Shuningdek, elektron hujjat aylanishi uchun yuridik asos bo'lishi hamda korxonalarining raqamli savodxonligini oshirish dastlabki qilinadigan ish hisoblanadi. Iqtisodiy zonalaridagi eksport-import qiluvchi kichik bizneslar uchun bojxona rasmiylashtiruv tezlashadi, xarajatlar kamayadi, va noto'g'ri hujjatlar soni kamayadi. Bu esa ularni global ta'minot zanjirlariga tezroq qo'shilishiga xizmat qiladi.

Ikkinchi, raqamli kuzatuv tizimlari (track & trace) – AI yoki IoT texnologiyalari yordamida real vaqt rejimida yuk harakatini monitoring qilish lozim. Track & Trace tizimi yuklarning harakatini sun'iy intellekt (AI) va Internet of Things (IoT) qurilmalari yordamida real vaqt rejimida kuzatadi. Yuklar GPS-datchiklar, RFID teglar va AI-boshqaruvli platformalar orqali jo'natilgan nuqtadan yetkazilgan nuqttagacha to'liq monitoring qilinadi. Bu orqali biz yuklarning kechikishi yoki yo'qolishi oldini olamiz. Ombor va tranzitda noaniqlikni oldini olish uchun ham sun'iy intellektidan foydalanishimiz mumkin.

Raqamli kuzatuv tizimida gap ketganda Germaniyadagi DHL kompaniyasi AI asosidagi "Smart Sensor Devices" orqali yuk harorati, joylashuvi va holatini kuzatishi buning yaqqol tajribaga asoslangan misolidir. Joriy etish uchun GPS va IoT qurilmalari xarid qilish, mobil ilovalar va veb-platformalarni ishlab chiqish va logistika xodimlarini o'qitish va ma'lumot xavfsizligini ta'minlash ishlarini olib borish lozim.

O'zbekiston uchun foydasi esa iqtisodiy zonalarida ishlab chiqarilgan mahsulotlarni ichki va tashqi bozorga ishonchli yetkazib berish imkoniyati oshadi. Xususan, eksport jarayonlarida nazorat darajasi yuqorilaydi va mijozlar ishonchi ortadi.

Uchinchi, modulli ombor tizimlar iqtisodiy zonalarida mobil, avtomatlashtirilgan va energiya samarador logistik markazlar tashkil etish

Modulli omborlar – prefabrikatsiya qilingan, energiya tejavchi, va kerak bo'lsa ko'chiriladigan logistik inshootlardir. Ular qisqa muddatda yig'iladi, avtomatlashtirilgan yuk qabul qilish, saqlash va jo'natish tizimlari bilan jihozlanadi. Bu orqali biz kichik zonalarda doimiy ombor inshootlarining yetishmasligi muammosi oldini olamiz. Saqlash hajmining moslashuvchan emasligi hamda uzoq yuk kutish va joy yetishmovchiligini qisman kamaytirish ham mumkin.

Ushbu modul dastlab Xitoyda Alibaba kompaniyasida yirik shaharlardan chekka zonalargacha modulli omborlarni joylashtirib, yetkazib berishni tezlashtirishda ishlatilgan. Ammo Xitoyning tajribasi bizga hudud va mentalitet jihatdan to'g'ri kelmasligi mumkin va shu sababli Turkiyaning "Cold Storage" modulli tizimini olishimiz mumkin. Bu tizim kichik ishlab chiqaruvchilar uchun mahsulotni eksportgacha saqlashga yordam berib kelmoqda.

Joriy etish uchun mahalliy iqtisodiy zonalarida yer ajratish, omborlarni avtomatlashtirish uskunalari bilan ta'minlash va kichik biznes sub'yektlari bilan klasterli integratsiya qilish lozim. Logistika tarmog'i markazlashgan emas, tarqalgan va moslashuvchan bo'ladi. Ayniqsa, sezilarli eksport salohiyatiga ega korxonalar o'z mahsulotini qisqa muddatli saqlash va jo'natishda muammosiz ishlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalaridan shu aniq bo'ldiki, O'zbekiston erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarining hozirgi holati jiddiy takomillashtirishni talab qiladi. Logistika samaradorlik indeksining oltita asosiy ko'rsatkichi bo'yicha o'tkazilgan GAP tahlili eng katta muammolar yuklarni kuzatish imkoniyati (2,4 ball tafovut), bojxona jarayonlari (2,3 ball tafovut) va logistika xizmatlari sifati (2,2 ball tafovut) sohasida ekanligini ko'rsatdi. Tadqiqot doirasida taklif qilingan innovatsion yo'nalishlar - avtomatlashtirilgan bojxona tizimlari, raqamli kuzatuv platformalari va modulli ombor tizimlari erkin iqtisodiy zonalarda logistika samaradorligini sezilarli darajada oshirish imkonini beradi. Xalqaro tajriba tahlil qilish orqali shuni aniqladikki, Singapurning "TradeNet" tizimi, Germaniyadagi DHL kompaniyasining AI asosidagi kuzatuv tizimlari va Turkiyaning modulli ombor yechimlari kabi innovatsion yondashuvlar mahalliy sharoitlarga moslashtirilganda O'zbekiston xizmat ko'rsatish, aynan logistika sohasini rivojlantirishga hissa qo'shadi. Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda erkin iqtisodiy zonalarda logistika xizmatlarini rivojlantirish bo'yicha quyidagi takliflarni ishlab chiqdik:

1. Erkin iqtisodiy zonalardagi transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish. Erkin iqtisodiy zonalarining ichida logistika markazlari va ishlab chiqaruvchilar o'rtasida ichki yo'llar va transport tizimini barpo etish. Erkin iqtisodiy zonalar bilan bog'langan xalqaro logistika yo'laklarini yuqori yuk oqimiga moslashtirish.

2. Erkin iqtisodiy zonalarda logistika markazlari va multimodal terminallarni tashkil etish. Har bir erkin iqtisodiy zonalar hududida zamonaviy logistika markazlarini tashkil etish, jumladan, omborxonalar (sovtkichli va quruq), yuk ortish-tushirish maydonchalari, yuk tashish kompaniyalari ofislari.

3. Erkin iqtisodiy zonalarida logistika samaradorligini oshirish uchun yagona raqamli ekotizimni yaratish lozim. Ushbu platforma avtomatlashtirilgan bojxona moduli ("One Window" prinsipi), real-time kuzatuv tizimi (IoT sensorlari va GPS texnologiyalari), aqlli ombor boshqaruvi (WMS va AI algoritmlar) hamda klaster logistikasi xizmatlarini birlashtiradi. Platforma erkin iqtisodiy zonadagi korxonalariga bojxona rasmiylashtiruv, yuk kuzatuv, zaxira boshqaruvi va birgalikda logistika xizmatlaridan foydalanish imkonini beradi.

4. Har bir erkin iqtisodiy zonalarda tashkil etiladigan logistika markazlarida modulli ombor komplekslari, multimodal transport tugunlari (avtomobil, temir yo'l va havo transportini birlashtiruvchi), eksport tayyorlash zonalarini (sertifikatlash, qadoqlash va rasmiylashtiruv) hamda kadrlar tayyorlash markazlarini rivojlantirish maqsadga muvofiqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrda "O'zbekiston-2030" strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-son Farmoni.
2. L.Zhang va M.Cui, "Digital transformation in small industrial zone logistics: An IoT-enabled approach" Journal of Industrial Engineering and Management, vol. 14, no. 3, pp. 245-262, 2023.
3. S.H.Kim va R.Johnson, "Collaborative logistics clustering strategies for small industrial zones" Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, vol. 168, pp. 102-118, 2022.
4. A.Martinez va D.Williams, "Economic impact assessment of logistics infrastructure development in small industrial zones" International Journal of Production Economics, vol. 251, pp. 108-125, 2023.
5. H.Schmidt va K.Muller, "Warehouse management systems efficiency in German small industrial zones" European Journal of Operational Research, vol. 305, no. 2, pp. 445-460, 2023.
6. G.Rossi va L.Bianchi, "Sustainable logistics practices in Italian industrial districts: A comprehensive analysis" Journal of Cleaner Production, vol. 382, pp. 135-152, 2022.
7. H.Tanaka va M.Suzuki, "Just-in-Time implementation in Japanese small industrial zones: Optimization strategies" International Journal of Production Research, vol. 61, no. 4, pp. 1245-1262, 2023.
8. W.Li va A.Wong, "Blockchain-enabled supply chain transparency in Chinese industrial zones" Computers & Industrial Engineering, vol. 175, pp. 108-125, 2022.
9. A.Каримов ва Б.Усманов, "Ўзбекистон кичик саноат зоналарида логистика хизматларини ривожлантириш муаммолари ва ечимлар" Иқтисодиёт ва инновацион технологиялар, т. 15, № 2, б. 78-92, 2023.
10. Kholmamatov Diyor Haqberdievich, Muhiddinov Mumin Shavkiddinovich. SWOT Analysis of Free Economic Zones (Fez) in Uzbekistan. Gospodarka i Innovacje, 2022. 610-615 pp.
11. <https://www.mintrans.uz/lpi#>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokr ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2024. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Ei.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

